

GLASILO

Glasilo delavcev
industrije pohištva Stol Kamnik

Leto XXXIII   Oktober 1985

Značilnosti letošnjega izvoza in prihodnje perspektive

Osnovna značilnost letošnjega izvoza naše delovne organizacije je, da ta zaostaja za lanskoletnim, kakor tudi planiranim. Lani smo v devetih mesecih prodali na tuje za \$ 5.175.686, letos pa v enakem obdobju le za \$ 4.465.779. Stanje v izvozu torej ni tako, da bi lahko bili zadovoljni, če ne analiziramo okoliščin, ki so vplivale na izvozne rezultate lani in letos. V prvi vrsti moramo upoštevati, da smo imeli v enakem obdobju lani »pod streho« izjemno velik posel s Sudanom, vreden milijon dolarjev. Takega posla letos ni bilo, kljub temu pa smo letos v okviru inženiring poslov prodali na tuje za nekaj manj kot pol milijona dolarjev, do konca leta pa jih bomo še nadaljnjih 100.000 \$.

Upoštevaje naročila, s katerimi v izvozu razpolagamo, računamo, da bi moral do konca leta izvoz porasti na okroglih 6,5 milijona dolarjev, to pa je približno lanskoletni nivo, ali okoli 93 % letnega plana. Smatramo, da to ni pretirano neugodno, seveda upoštevaje nekatere okoliščine, ki so letos vplivale na izvozne rezultate in pa glede na že omenjeno izredno visoko osnovo, na katero smo postavili naša planska predvidevanja.

Regionalna analiza nam pokaže, da je letos porasel izvoz v Zahodno Evropo, zahvaljujoč

izredno ugodnemu razvoju poslov s firmo Habitat, ki se je tekom letošnjega leta razvil v našega največjega kupca. Izvoz v Združene države je letos nekaj manjši kot lansko leto. Vzrok za to je v težavah prodaje, ki se je v drugi polovici leta precej zaustavila in pa v slabih prodajah firmi W. P. I., še pred enim letom našim največjim kupcem. Svoj delež pa imajo tudi problemi v zvezi s kvaliteto, ki so precej zavrlji naš izvoz zlasti modernih stolov. V dežele v razvoju smo letos izvozili le polovico tistega, kar smo izvozili lani. Vzrok smo omenili že spredaj. Primerjava izvoznih dosežkov posameznih tozdov kaže na precejšnje zaostajanje za lanskoletnimi rezultati, zlasti v tozdu I in tozdu 9. Vzrok smo navedli že spredaj, zato jih ne bomo ponavljali. Nekaj slabše rezultate kot lani beležimo tudi v tozdu 3 in 4, medtem ko je tozd 2 letos izvozil več kot v enakem obdobju lani.

Tudi gibanje lastnega, oziroma direktnega izvoza je letos manj ugodno kot lansko leto. Tu je predvsem krivda v manjših prodajah ameriškega kupcu W. P. I. in pa angleškemu kupcu A. Lock. Ta dva kupca sta letos močno zmanjšala nakupe; prvi, ker mu je vrsta kupcev odpovedala naročila, drugi pa, ker mu prodajo stagnirajo iz kadrovskih oziroma

vodstvenih razlogov. Kendricku (lastnik firme W. P. I.) so nekateri kupci (Singer, Kincaid) močno omejili naročila zaradi težav v lastni proizvodnji komplementarnih artiklov, drugi (firma American Charms, Timberline, Pool) pa so se preprosto prenehali ukvarjati z uvozom pohištva.

Žal tudi naša prizadevanja za razširitev poslov s firmo SK Products (Slovenijalesova firma v ZDA) niso dala zaželenih rezultatov. Ta firma se še vedno bori s prevelikimi zalogami in poslovnimi izgubami, zaradi česar je letos bila primorana stornirati že sklenjene pogodbe. Za tega kupca smo v preteklem letu razvili nov model stola C/4, letos pa ponovno nove modele v jesenu, za katere pa se je pokazalo, da smo občutno predragi, da bi jih lahko kupec uspešno plasiral na trgu.

Tudi nekateri drugi naši kupci jemljejo omejene količine in nanje v perspektivi ne moremo računati kot na potencialne odjemalce; sem stejemo že omenjeni angleški firmi A. Lock, ter Benchairs, na ameriškem trgu pa firma Lock - Brodart. Tudi firma MFI, s katero smo začeli poslovne stike v preteklem letu, je letos zaradi nizkih cen odpadla. Trenutno je precej negotovosti okoli firme Empire, ki se je v teku leta združila s firmo L & B, ki je sicer tudi naš kupec.

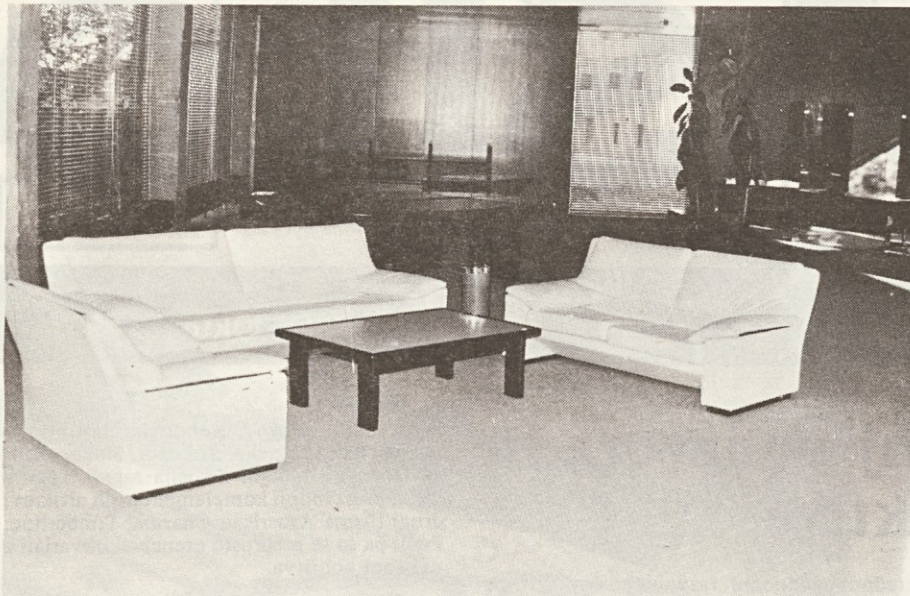
Lahko bi rekli, da je značilnost sedanjega stanja na področju izvoza tudi ta, da se hkrati nahajamo v fazi zamenjave prodajnega programa in nekaterih kupcev. Za deloma zastarel prodajni program poskušamo poiskati nov, bolj prodajen program, po drugi strani pa moramo najti nadomestilo za kupce, na katerih, kot smo dejali, ni mogoče graditi perspektive razvoja. Tako na enem kot drugem področju je bilo letos veliko narejenega.

Med letom se je pokazalo, da zlasti ameriški kupci ne naročajo več stilnih stolov v količinah kot v preteklosti. Zlasti so padla naročila težkih stilnih stolov »medaljonov«, ki jih v preteklih letih nismo mogli dovolj narediti. Deloma so nas izrinili Italijani, ki so bolj elastični, kar se količine tiče, pa tudi cenejši so postali, deloma pa so se kupci preusmerili na lažje, cenejše modele. Treba je bilo misliti na vključitev novih svežih modelov v naš prodajni program. Naši oblikovalci pa tudi vzorčarji iz neserijske proizvodnje so letos izdelali zelo veliko novih modelov, ki smo jih že ponudili tujim kupcem. Zanimanje za te modele je precejšnje, tu so tudi že prva naročila, v letu 1986 pa sploh računamo, da bo težišče izvoznih poslov prav na teh novih modelih. Vrsta novih modelov je bila pripravljena tudi na področju kolonialnih stolov še posebej takih z masivnim sedežem. Kupci so ne le plasirali prva naročila, ampak so naročila tudi že ponovili. Nasploh je zanimanje kupcev za stole z masivnim sedežem zelo veliko, vsekakor večje kot so naše trenutne zmogljivosti. Zaradi tega so že podvzeti tudi potrebni ukrepi kako povečati to proizvodnjo.

Delavci, ki vodijo operativno proizvodnjo, se morajo po potrebi tudi vnesti v sejno sobo in se pogovoriti o prihodnjem delu.

Ob prisotnosti vseh ne more biti kaka beseda drugače obrnjena in je tako nov delovni načrt učinkovit, delovni doprinos ob koncu meseca pa enak in višji od načrtovanega.

Vsakdo izmed nas je v življenju videl nešteto sedežnih garnitur. Kdor se je za to bolj zanimal, mu je ostalo bolj v spominu!

Tako lepih izdelkov kot je nova garnitura senator, ni veliko na tržišču.

Misel na 1. november

Življenja, življenjske biti, začetka, trajanja in tudi konca se zavemo malokrat.

Današnji odnos med ljudmi je nagel, oddaljen, odvojen, včasih pa le neposreden, zaupen, spoštuječ, vesel in žalosten

Vedno pa je prehiter in v tej naglici ni časa za pomislek na vsak dragoceni dan, ki je včasih vreden, nepozaben, drugič pa tudi tak, da ga ne bi hoteli ponoviti.

Vse skupaj so niti življenja. Tkejo se in tkejo, enkrat pa so za vedno prekinjene.

Na 1. november ne pomislimo posebno radi, ker je to tudi misel na smrt. Vendar je tudi smrt pogoj za življenje, ker sicer življenje s svojo omejitvijo takšno ne bi bilo.

Na 1. november se bomo spomnili življenja in dela tistih ljudi, ki so bili dobri in tudi tistih, ki v življenju niso bili tako srečni in uspešni.

Vendar so vsi imeli le eno življenje.

Koliko so z njim dali skupnosti in vsakemu posebej, bomo morda pomislili na letošnji dan mrtvih, se jim v mislih zahvalili za vse dobro in morda tudi obžalovali njihovo pot in življenjske navade.

Človeštvo je vedno živelo od tistih ljudi, ki so z napredkom, voljo, delom in stremenjem za dobro spreminjali skupne in posamezne navade, odnose in stari način življenja.

Novo in dobro je vedno vodilo za naprej!

Prizgane svečke na grobovih, ljudje v črnih oblekah, njihove misli pri ljudeh, ki so umrli, bodo v teh dneh spominjali tudi tiste, ki so celo leto hiteli po svoji preprosti in zapleteni, srečni in nesrečni poti, da je življenje dragocenost, ki je ni mogoče preceniti.

Razen na področju lesenih stolov, ki bodo nedvomno tudi v prihodnje predstavljali hrbenico Stolovega izvoza, začnemo z intenzivnejšo obdelavo tudi na področju pisarniškega programa. V razstavnem prostoru že lahko vidimo nove modele tega pohištva, ki smo jih razvili iz obstoječih programov Delta in Alfa. Ti modificirani programi so namenjeni prvenstveno ameriškega tržišču, kjer Stol s pisarniškim pohištvo do sedaj ni bil prisoten. Sedaj je naša naloga, da na drugi strani Atlantika poiščemo primerne poslovne kontakte za plasman teh programov.

Prepričani smo, da je v Ameriki mogoče prodajati tudi pisarniško pohištvo, če je to oblikovano v skladu z zahtevami trga in seveda po konkurenčnih cenah. Lahka naloga to prav gotovo ne bo, saj prihajamo na ta trg za nekaterimi drugimi našimi proizvajalci, ki tam že nekaj časa prodajajo to vrsto pohištva s spremenljivim uspehom.

V teku leta smo navezali poslovne kontakte z vrsto novih kupcev lesenih stolov. Naj omenim le nekatere: La Vita, Löwenstein,

Bernhardt, Doorstore, Palliser, Kitchen Craft v ZDA in Kanadi. Dinette, Homefurnishing in Duoscan v Angliji. Intenzivneje smo začeli obdelovati zlasti tržišče Kanade in Beneluxa, kjer smo našli zastopnika, ki se trudita vzpostaviti čimveč novih kontaktov. Ugotovimo lahko, da se na obeh področjih že kažejo prvi pozitivni rezultati. Nove poslovne kontakte pa smo navezali tudi s kupci v sosednjih državah: Italiji, Avstriji, Franciji in Zvezni republiki Nemčiji. Rezultati te aktivnosti se bodo pokazali v polni meri v letu 1986 in kasneje.

Še neko aktivnost na področju izvoza moramo omeniti, to je nov izvozni katalog. V teku je veliko delo na pripravi novega izvoznega kataloga. Dosedanji katalog – star je bil deset let – nam je pošel, razen tega pa je bil tudi že zastarel. V njem je bilo veliko modelov, ki jih je Stol že zdavnaj opustil, ker zanje tudi ni bilo več povpraševanja. Po drugi strani pa ni vključeval tistih modelov, ki smo jih razvili v zadnjih letih. Zaradi tega smo se že zgodaj spomlad liti novega kataloga. Ker

pa je priprava novega kataloga tesno povezana s posodobitvijo proizvodno-prodajnega programa, izdelavo novih modelov, je bilo potrebno predhodno dopolniti prodajni program, predvsem pa izdelati veliko število novih vzorcev. Sedaj je to delo v glavnem opravljeno in nekje do konca leta bi naj bil tudi izvozni katalog pripravljen.

Vse navedene aktivnosti nam dajejo upanje, da bomo v letu 1986 in v letih, ki so pred nami, ponovno krenili po poti navzgor.

Stol je doma in v svetu priznan proizvajalec; v prvi vrsti stolov in pisarniškega pohištva. Naša naloga je, da to predstavo naprej krepiamo, to pa je mogoče le v kolikor gremo vstric s časom, se pravi, da imamo vedno primeren prodajni program, da držimo nivo kvalitete, ki ga tuja tržišča zahtevajo in pa da smo cenovno konkurenčni.

Prepričani smo, da imamo vse te pogoje in da jih bomo znali izkoristiti v cilju večanja izvoznih poslov.

Emil Verk

Dom upokojencev Kamnik

Prijetno urejen dom nasproti je Nevljice. Namenjen oskrbovancem, med njimi upokojencem.

Za širitev doma so se odločili, da večjim potrebam bi zadostili. Stavbi k domu prizidali, jih z mostom med seboj povezali.

Kuhinjo, jedilnico in ostale prostore preuredili, ob tej priliki desetletnico proslavili. Ob proslavah, prireditvah jih obiščejo pevski zbori, dramske skupine, da jim čas v družbi hitreje mine.

Vsak mesec kdo praznuje rojstni dan, ki je nadvse prijetno praznovan. Stisk roke, šopek, darilo, za jubilate slavnostno kosilo.

Da dnevi niso si enaki s telovadbo, hojo krepijo se koraki. Za manjša dela še vedno so sposobni, ni videti, da pri delu bi bili nerodni.

Veliko časa jim vzame televizija, branje, ko prebirajo novice si vsakdanje.

V medicini nenehni so napredki, zato starostniki niso več redki. Devetdesetletni Tone še vedno iz trgovine si stvari prinaša, še s starejšo, stoletno oskrbovanko se dom celo lahko ponaša.

V stiski za vsakogar v domu so odprta vrata, za družino, sestro, brata.

Vse manj je časa za domače, sosede, iz prevelike vsi jemo sklade. Pa vendar, minili so tisti časi, ko berači hodili so po vasi, so prosili, tarnali, da za jesti so jim dali.

Stolovi upokojenci tudi so med oskrbovanci od mnogih nekdanji sodelavci. Vedno kdo od njih sprašuje, kako tovarna zdaj postuje. Seznanjeni več so, kot za silo, saj redno prejemajo Stolovo Glasilo.

Franc Ravnikar

Naše finančno stanje

Vprašanje, kot ga predstavlja naslov tega sestavka, je na dnevnem redu med poslovnimi delavci v delovni organizaciji in med proizvodnimi delavci ob svojih in delovnih mizah. Tako vprašanje bo postavil skoraj vsak naš upokojenec, ko se bo pomudil v Stolu ali doma v pogovoru z nekom, ki v tovarni aktivno dela. Tako vprašanje bo zelo rad postavil tudi nek drug človek, ki s tovarno nima zveze, vendar ga zanima, kako vse skupaj gre.

Torej, finančno stanje v delovni organizaciji je med najpomembnejšimi vprašanji nasploh in terja za pozitiven odgovor dobro delo vseh zaposlenih, nekaterih delavcev, ki se s tem področjem še posebej ukvarjajo, pa še prav posebno.

Kakšno je naše finančno stanje, kako kaže za prihodnje in še o čem, smo se pogovorili z direktorjem finančno-računovodskega sektorja v Stolu, dipl. ekonomistom Petrom Jegličem, ki je za naše delavce rad odgovoril na vprašanja ter finančno delo in službo s svojo petletno prakso pri nas še posebej zanimivo predstavil Stolovemu človeku.

Kakšno je naše finančno stanje ob letošnjih 9. mesecih?

Kot finančno stanje si običajno predstavljamo, koliko smo ustvarili dohodka, kakšne osebne dohodke izplačujemo in koliko denarja nam ostaja za investicije.

Tudi ob devetmesečnem obračunu ugotavljamo, da so finančni pokazatelji poslovanja dobri, saj smo za 24 % presegli plan celotnega prihodka in za 40 % plan dohodka. Torej lahko osebne dohodke izplačujemo višje, kot smo jih načrtovali v začetku leta, pa nam še ostane več kot milijardo novih dinarjev za investicije, rezerve in skupno porabo.

Vendar pa finančno stanje neke delovne organizacije ni samo dohodek, ampak je predvsem mišljeno, ali je delovna organizacija likvidna, to je plačilno sposobna. Še tako dobri proizvodni rezultati in ustvarjena sredstva iz dohodka so mrtva, če so v celoti vložena v zaloge, ki jih ni mogoče takoj prodati in dobiti denar za izplačilo osebnih dohodkov in obveznosti do dobaviteljev. Glede likvidnosti lahko rečem, da Stol stoji izredno dobro, mnogo bolje, kot druga pohištvena industrija.

Čeprav smo v letošnjem letu precej povečali zaloge reprodukcijskega materiala, pa z visokimi zalogami gotovih izdelkov nimamo tako hudih težav kot druge tovarne. Ni nam treba najemati dragih likvidnih sredstev, pač pa lahko viške celo posojamo drugim delovnim organizacijam in Interni banki Lesnine Ljubljana, ki opravlja zbiranje sredstev v okviru sozda Uniles.

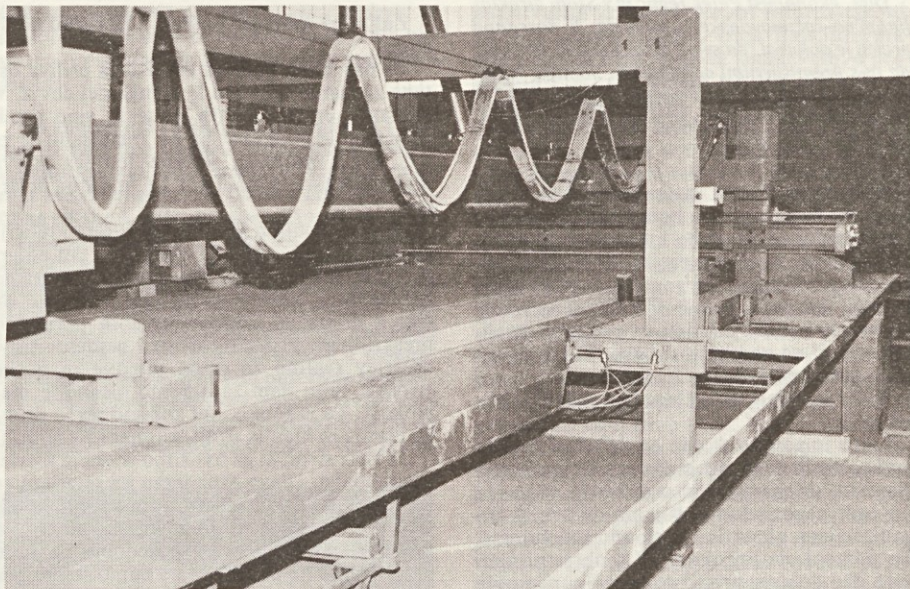
Kako nam je uspelo, da finančno tako dobro stojimo?

Da neka delovna organizacija finančno dobro stoji, morajo v njej usklajeno delovati vse osnovne funkcije: proizvodnja, prodajna in finančna.

Tovarne z razvito proizvodno funkcijo, pa slabo prodajno in finančno, nujno zabredejo v nelikvidnost, ker proizvajajo, ne da bi se ozirale na potrebe trga. To nujno vodi v kopičenje zalog gotovih izdelkov. Nelikvidnost se pokaže kot prvi pojav; nujno mu sledi tudi izguba. Za kritje svojih zalog morajo najemati drage kredite.

Sliko želimo prikazati oblažinjane v poslovnih enoti 5. Polizdelki so različni in s tem so si nekoliko različne tudi delovne operacije, težnja pa je skupna: napraviti dovolj dobrih in lepih komadov, da bo zadovoljeno delovni organizaciji in bo tudi osebni dohodek ob začetku drugega meseca dober.

Formatna krožna žaga Giben v tozdu 2 je opravila poizkusno dobo. Pokazala je, da se da na njej dobro delati, zahteva pa natančnost, čistočo, red in nasploh dober odnos do vsega, kot je to zahteva pri vseh strojih z mikroprocesorji.

V Stolu smo uspeli uskladiti te tri funkcije na ta način, da proizvajamo solidno. Zato imamo dovolj naročil in prodaja lahko vodi tako politiko cen, ki omogoča kritje proizvodnih stroškov. Usmerjenost naše proizvodnje v pisarniško opremo nam omogoča, da od kupcev v veliki meri zahtevamo avanse, proizvodnja za izvoz pa nam daje pravico do cenejših bančnih kreditov. V takih pogojih je naloga finančne službe, da prosta lastna sredstva, avanse in izvozne kredite čimbolje izkoristi in jih v primeru, da presega lastne potrebe, po primerni obrestni meri posodi tistim, ki jih potrebujejo.

Koliko se to usklajeno delovanje poslovnih funkcij odraža v našem poslovnem rezultatu?

Omenil sem že, da smo v devetih mesecih ustvarili približno milijardo dinarjev skladov. Če ne bi bila naša prodajna politika v največji

možni meri usmerjena k investitorju kot končnemu porabniku, če ne bi naše proizvodnje dopolnjevale tudi s kupoprodajo blaga drugih proizvajalcev in če se ne bi maksimalno angažirala na izvozu, bi bila naša akumulacija skoraj za tretjino manjša. Akumulacija pa bi bila manjša za nadaljnjo tretjino, če finančna služba ne bi vseh prostih sredstev posodila za primerne obresti. V devetih mesecih smo s tem zaslužili kar 440 milijonov. Na ta način smo uspeli nadoknaditi tisto, kar bi nam pri slabem finančnem poslovanju vzela inflacija. Zato lahko kljub dolgim dobavnim rokom kupcem garantiramo cene. To je v današnjih časih za nas zelo dobra reklama.

Lahko pa bi dosegli še boljše finančne rezultate, če bi imeli bolj usklajene odnose med nabavo, kot zelo pomembnim delom proizvodne funkcije, ter med ostalo proizvodnjo, prodajo in financami. Skupen obseg naših zalog reprodukcijskih materialov je gotovo pre-

velik, saj nam veže več kot milijardo novih dinarjev. To pomeni šeststo do sedemsto milijonov izgubljenih obresti letno.

Brez zalog gotovo ni možno poslovati, treba pa je ukreniti vse, da na zalogo kupujemo res samo toliko, kot je nujno. Poseben pro-

Dipl. ekonomist Peter Jeglič je v Stolu direktor finančno-računovskega sektorja. V dosedanji praksi je dokazal, da svoje delo zelo dobro obvlada in s premišljenimi odločitvami pomaga k dobremu gospodarjenju delovne organizacije. V današnjih pogojih gospodarjenja je to delo izjemno težko.

blem so zaloge tistih materialov, ki jih v doglednem času sploh ne bomo potrebovali, da o materialih, ki so slabe kvalitete in povzročajo dodatne stroške v proizvodnji in nejevoljo delavcev, sploh ne govorimo. Naša bitka za večji dohodek in še boljše finančno stanje se mora v bodoče odvijati na področju kvalitete, zlasti na področju nabave. To je naloga vseh delavcev v delovni organizaciji.

Kako je videti naše finančno stanje v številkah?

Letos imamo vsak dan od 1,3 do 1,6 milijarde prostih denarnih sredstev. Ta sredstva v glavnem nalagamo v Interni banki, delno pa jih tudi neposredno posojamo delovnim organizacijam, s katerimi poslovno sodelujemo. To pomeni, da pri okrog 70 % obrestni meri vsak dan dobimo približno tri milijone novih dinarjev obresti. Od tega zneska, ki ga plasiramo izven DO, je približno ena tretjina lastnih sredstev, dobra četrtina (okrog 400 milijonov) bančnih kreditov, preostalo pa so avansi kupcev.

Pri tem bi lahko kdo vprašal, zakaj si posojamo denar v banki, čeprav ga na videz ne rabimo. Za najemanje bančnih kreditov je več razlogov. Prvi je ta, da so bančni krediti, ki so dani namensko za izvoz, po predpisih kvaliteten in sorazmerno trajen vir sredstev, ki se sme uporabljati tudi za investicije. Avansov in sredstev iz tekočega dohodka pa ni dovoljeno vlagati v nabave osnovnih sredstev in dolgoročne naložbe. Poleg tega najemamo izvozne kredite in kredite za pripravo blaga za izvoz tudi zato, da obdržimo obseg poslovanja s poslovno banko in preko nje z Narodno banko. Ob zaostritvi pogojev gospodarjenja se namreč lahko zgodi, kar se nam je v bližnji preteklosti že dogajalo; to je, da se likvidnost poslabša in bi za plačevanje svojih obveznosti bančne kredite bolj potrebovali. Kaže pa tudi omeniti, da so izvozni krediti poceni in je boljše, da svoje zaloge pokrivamo s temi krediti, lastna sredstva pa plasiramo po višji obrestni meri.

Kolikšna sredstva bomo lahko vložili za posodobitev proizvodnje?

Plan investicij za prihodnje leto še ni sprejet, računamo pa, da bomo za investicije lahko namenili vsaj 600 novih milijonov lastnih sredstev. To je ob upoštevanju inflacije vsaj toliko kot letos. Problem pa ne bo toliko v tem, kako zbrati dinarska sredstva, ampak bodo težave predvsem pri pridobivanju uvoznih dovoljenj in deviznih sredstev za tujo opremo. Čeprav lahko takoj izločimo vsa potrebna dinarska sredstva za investicije, bomo morali najeti za uvoz opreme zelo drage inozemske kredite. Če uvozimo stroj na 5-letni inozemski kredit, nas ta v petih letih na račun rasti deviznih tečajev in obresti stane kar 3-krat več, kot če bi ga plačali v gotovini.

Kot primer vzemimo, da bi danes uvozili stroj za milijon mark. To bi nas danes s carino stalo okrog 140 milijonov dinarjev. Ker pa marka vsako leto naraste najmanj za 60 %, bi morali v naslednjih petih letih odplačati ne po 22 milijonov dinarjev glavnice in 10 milijonov obresti, ampak prvo leto 50 milijonov dinarjev, drugo leto 60 milijonov, peto leto pa že 115 milijonov skupno več kot 400 milijonov dinarjev. Zato je treba pred odločitvijo za uvoz opreme temeljito razmisliti, ali bomo z novo opremo toliko proizvedli, da bomo vse te izdatke pokrili.

Zakaj ne moremo plačati z lastnimi devizami?

Za naš izvoz nam od deviznega priliva ostane lastno uporabo le manjši del deviz. V letošnjih prvih devetih mesecih smo smeli uporabiti le 40 %, kar pa bo zmanjšano še za 4 %. Pri 6 milijonih dolarjev letnega priliva nam torej ostane manj kot 2,5 milijona dolarjev.

Letno porabimo samo za uvoz reprodukcijskega materiala več kot milijon in pol dolarjev; več kot pol milijona dolarjev moramo združevati z našimi dobavitelji v državi, da smo z domačim repromaterialom normalno preskrbljeni. Približno dvesto petdeset tisoč dolarjev rabimo za razne storitve in potne stroške; torej nam za opremo ostane le malenkost. To je toliko, kot znesejo razna drobna orodja in manjši stroji, kupljeni na sejmi.

Za vsak stroj, ki ga uvozimo izven te kvote, moramo dati izjavo zveznemu sekretariatu za zunanjo trgovino, da bomo v naslednjih dveh letih izvoz povečali najmanj za petkratno vrednost stroja. Torej s posodobitvijo naše proizvodnje ne bo nič, če ne bomo stalno povečevali izvoza, pa čeprav se včasih na prvi pogled zdi, da pri izvozu ne zaslužimo.

Kakšno je v današnjem času opravljanje finančne službe?

V glavni meri je odvisno od tega, ali se ostale službe zavedajo pomembnosti vloge financ v celotnem poslovanju. Na podlagi mojih izkušenj v prejšnjih delovnih organizacijah in poznavanja stanja v drugih delovnih organizacijah lahko rečem, da marsikje do tega spoznanja še niso prišli. Povsod tam je opravljanje finančne funkcije težko, takšne pa so tudi splošne razmere v teh organizacijah.

Za Stol lahko rečem, da so se v težkem stanju, ki smo ga imeli pred nekaj leti, vse ostale službe zavedale, da je finančna funkcija popolnoma enakovredna drugim poslovnim funkcijam. Današnji časi finančni službi niso ravno naklonjeni. Potrebno je, da v tej službi delajo strokovno usposobljeni delavci, ki se znajo prilagajati vsakodnevnim razmeram.

Svoje sodelavce v finančni službi lahko samo pohvalim! Pogovor z direktorjem finančne službe, tov. Petrom Jegličem, je pripravil Ciril Sivec

Prerazporeditev ali skrajšanje delovnega časa?

V sobotni prilogi Dela z dne 24. avgusta je izšel prispevek, ki se ukvarja s problematiko prerazporeditve oziroma skrajšanja delovnega časa, pod naslovom »v strojih se skriva prosti čas«. Tu je rečeno, da v slovenskem gospodarstvu dela približno 65 odstotkov delavcev v eni izmeni, približno četrtina jih dela v dveh izmenah, 5,6 odstotka jih dela v treh in poldrugi odstotek v štirih izmenah. Analize kažejo, da se že nekaj znižuje izkoriščenost zmogljivosti slovenske industrije.

Tako se je od leta 1970 povprečni čas obratovanja strojev zmanjšal od 16,56 ure na dan na 15,20 ure. Hkrati pa je ugotovljeno, da naši ljudje v bistvu delajo vse več (nadurno delo, delo ob sobotah, praznikih, zaradi izpolnjevanja planov, zaradi izvoza in podobno).

S temi podatki je republiški sindikalni svet letos spomladi dal v premislek svojemu članstvu omenjeno problematiko.

V nekaterih tovarnah so se lotili priprav ustreznejšega prerazporejanja delovnega časa, razmišljajo pa tudi o skrajšanem delovnem času 42 ur na 40 ur tedensko. Omenjene so Tam iz Maribora, mariborski Zlatorog, Impol iz Slovenske Bistrice, mariborska Livarna, v zasavskih premogovnikih in Titovem Velenju in še nekateri.

Tako so v Tamu že pred poldrugim letom ukinili delovne sobote. Zakonsko predpisano število delovnih ur so dosegli tako, da so med tednom podaljšali trajanje posamezne izmene na osem ur in 24 minut. Ugotovili so določene prednosti take razporeditve in prihranke.

Tudi v Stolu smo začeli razmišljati, ali je naša običajna razporeditev dela z delovnimi sobotami dobra! Ze nekaj podatkov o prisotnosti zaposlenih na delovne sobote v letošnjem letu nas sili, da se problemu razporeditve posvetimo natančneje. Na delovno soboto pride delat le dve tretjini delavcev. Vse naprave, predvsem energetske, pa »delajo«. Tako pride do nesorazmerne porabe elektrike, toplotne energije, komprimiranega zraka, pa tudi stroškov za prevoze, malice. . . .

Strokovna skupina, imenovana s strani poslovnega odbora bo pripravila problematiko podrobneje. Tudi sindikat je podprl usmeritve za prerazporejanje časa.

Ali torej drugo leto ne bo več delovnih sobot?

Na odgovor počakajmo še kratek čas, vsekakor pa velja za vsako rešitev, o kateri se bomo dogovarjali, da ne moremo narediti manj, kvečjemu z manjšimi stroški enako ali več.

Srečo Smole

»Danes ne smeš nikomur nič reči, takoj bo užaljen in zamera bo tu!«

»Vse bi dal, da bi pomagal, vendar trenutno zares ne morem nič!«

»Vseh delavcev ne smemo tlačiti v en koš. Nekateri so občudovanja vredni. Če bi bolje pogledali njihovo delo, bi pritrtili!«

»Vsak delavec se ne izmika pravi ugotovitvi norme. Še vedno so ljudje, ki so za pošteno odločitev. Prav teh marsikdo drug ne mara!«

Nova oblika – dosedanja vsebina?

Naše Glasilo izhaja že leta mesec za mesecem. Redno. Vemo, da nastaja nekje v tretjem nadstropju upravne zgradbe pri uredniku Sivcu. Pa je to dovolj? Ali smo se kdaj vprašali, kaj nam pomeni Glasilo? Kako nastane besedilo 16. strani? Kdo ga tiska in koliko to stane?

Lahko je odgovoriti, da tovarna, kot je Stol, mora imeti svoje Glasilo, da je to, če drugega ne, tudi stvar prestiža. Delo je pač delo, plačano kot vsako drugo. Tako ali tako pa je najbolje, da vsak ocenjuje le tisto, na kar se spozna.

Vendar s časopisi ni tako. Informiranje, posredovanje informacij, le ni čisto običajno delo. Informacija predstavlja v današnjem času znanje, znanje v najširšem pomenu, le-to pa pomeni moč, moč obvladovati položaj. S časopisi objavljamo informacije, torej javnost seznanjamo z nečem, kar hočemo, da ve, to pa pomeni, da preko časopisov usmerjamo javno mnenje. Ravno zaradi naštetih dejstev pripisuje naša družba informiranju velik pomen ter ga posebej opredeljuje tako v ustavi, zakonih kot tudi v vseh političnih dokumentih. Ne bi se spuščali v širše probleme naše družbe in njene ureditve ter probleme informiranja, ostanimo pri našem Glasilu in Stolu ter pri zastavljenih vprašanjih.

Najlažje je odgovoriti na zadnje vprašanje, koliko stane Glasilo? Ob vsem vrtoglavem dvigovanju cen tudi papirnice in tiskarne niso držale križem rok. Račun za letošnje številke Glasila je znašal preko 30 starih milijonov, vsi stroški za prvo polletje pa znašajo preko 120 starih milijonov. Zaradi tega smo se po daljšem premisleku odločili in zamenjali Tiskarno Ljubljana, ki nam je dobro in zvesto več let zapored tiskala naše Glasilo ter se preselili v tiskarno Šole tiska in papirja v Ljubljani, ki zaradi svojega položaja in drugačnega načina tiska opravlja svoje storitve občutno ceneje. Verjetno ste v prejšnji številki Glasila opazili, da tudi papir ni več tak, kot je bil v preteklosti, da

nima več tistega leska, zato pa je cenejši. Zadnja številka Glasila je bila natiskana že v novi tiskarni, stala pa je nekaj več kot 17 starih milijonov.

Dipl. iur. Janko Gedrih je direktor Stolovega splošnega sektorja.

Urejanje splošnih zadev v 1500 članskem kolektivu ni lahko delo. Dandanes je zakonov, predpisov in sporazumov toliko, da je mogoče le ob kompletnem poznavanju stanja in vsakokratni praktični odločitvi urejati zadeve, ki so kolektivu v prid in obenem soglasne s poslovno, gospodarsko, delovno in samoupravno prakso.

Ob zamenjavi tiskarne smo grafično spremenili tudi lice Glasila. Volk dlako menja, značaja pa ne! Prevedeno ta ljudska modrost zveni drugače: ali bomo z menjavo grafične oblike Glasila spremenili tudi vsebino?

Izdajateljski svet in uredniški odbor Glasila sta poskušala odgovoriti tudi na zgoraj postavljeno vprašanje ter sta zato pretresla vsebinsko zasnovano Glasilo. Pri tem sta ugotovila, da je vsebina Glasila dobra, potrebno pa bi kljub vsemu bilo pritegniti k pisanju več sodelavcev, bolj bi bilo potrebno stremeti k večji konceptualnosti, torej k trajni vsebinski zasnovi, k trajni razdelitvi Glasila na posamezna vsebinska področja. S tem bi od-

pravili dosedanja prakso, ko se vsebinska zasnova določa od številke do številke Glasila.

Če hočemo opredeliti trdno in trajno koncepcijo Glasila, moramo odgovoriti še prej na vprašanje, kaj nam pomeni Glasilo? Ali lahko odgovorimo na gornje vprašanje? Se moramo prej še vprašati, kaj nam pomeni Stol? Da nam pomeni samo kruh? S tem se ne moremo in ne smemo zadovoljiti, ker pripeljemo naše odnose na mezdno raven. Res je, postali smo zelo odtujena si družba. Ne zanima nas prav nič drugega kot odstotek povišanja OD, sindikalna nabava pralnih strojev, koles in prašičev. Mogoče še kakšna pikantna čenča in nič drugega. Tudi Stol je del naše družbe in kot tak dojemljiv za vsa družbena dogajanja. Vendar, ali se lahko mirno sprijaznimo s takim nivojem naših samoupravnih odnosov? Ali nam je kot delavcem Stola vseeno, koliko denarja izgubimo pri reklamacijah, kako gospodarimo z lesom, kakšna je naša površinska obdelava, itd., itd.

Delo je predpogoj pravice do odločanja. Z vestnim in odgovornim delom stopamo v aktivni, pozitiven odnos do sodelavcev, do tovarne, do njenih problemov. Če je naš odnos do dela odgovoren, potem nam ne more biti vseeno, kaj se dogaja v tovarni. Če nam ni vseeno, potem hočemo biti seznanjeni tako s pozitivnimi kot negativnimi informacijami. In to je namen Glasila. Objavljati informacije o našem delu, o naših sodelavcih, o problemih v zvezi z delom ter z uspehi, je osnovna naloga Glasila. S posredovanjem resničnih in točnih informacij zožujemo prostor razno raznim ustnim dezinformacijam, ki ob pomanjkanju resničnih informacij dobijo življenjski prostor v vsaki sredini.

Vendar obstoja pri pisanju časopisa še en problem. Tisti, ki pišejo, imajo svoje oči, vsake oči pa svojega »malarja«. Zatorej tisti, ki pišejo, pišejo s svojega zornega kota, pri tem pa niti ne morejo pokriti celotne problematike v tovarni. Hočemo povedati, da pisanje člankov za Glasilo ne more biti samo stvar urednika in eventualno še uredniškega odbora, ampak da mora pri Glasilu sodelovati širši krog ljudi. Res je, nismo vsi šolani, da bi lahko pisali v časopis. Vendar tudi ideja, kaj in o čem pisati, je dobrodošla. Mnogo lažje je ustvariti Glasilo, če pri njem sodeluje več ljudi. Vsebinska ni enostranska, je zanimiva, to pa je tudi ena izmed nalog Glasila. Ko se v uredniškem odboru pogovarjamo o odmevih na objavljene članke, imamo vtis, da Glasilo v večini primerov berejo bolj kot aktivni delavci naši upokojeanci. Njihova zainteresiranost za Glasilo je vsekakor hvalevredna, vendar zanima nas, kaj misli o Glasilu tudi 1500 aktivnih delavcev. Ali smo res že tako otopeli, da nas zanimajo samo še šale in senzacije? Ali smo res že na nivoju, da nas privlači le še bulvarski tisk? Vsaj ocene, kaj je dobro in kaj ne, bi že morali dobiti o Glasilu. Če tudi tega ne bo, potem bomo tudi v naprej imeli le novo podobo, pa pisanje dosedanjih dopisnikov.

Janko Gedrih

Gore vedno lepe: spomladi, poleti, jeseni in pozimi. Pravzaprav so letni časi v gorah le nekoliko drugače razporejeni. Zaradi velikih višin je tam gori običajno hladneje in je sneg česči obiskovalec.

Slika prinese svoje, v naravi pa je stvar še veliko lepša. Treba jo je videti!

Slika: Nande Lah

Včasih tudi rečemo, da je slab red. Pa ta red vendar sami gradimo in ga tudi podiramo.

»O zadevi so se pogovarjali in jo odlašali. Najprej in naprej. Do danes in jo bodo tudi jutri.«

Delo sindikata v letu 1985

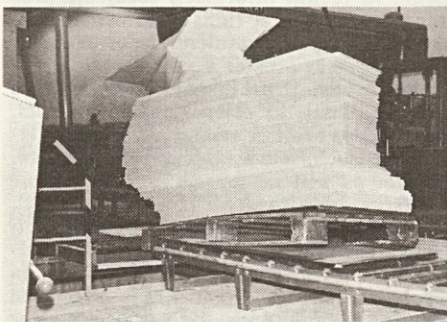
Zveza sindikatov Jugoslavije je enotna in najširša razredna družbenopolitična organizacija delavcev in delavskega razreda ter del fronte organiziranih socialističnih sil z Zvezo komunistov na čelu. V zvezi sindikatov Jugoslavije se izražajo posamezni in posebni interesi delavskega razreda kot celote.

(Statut ZKJ)

Vloga zveze sindikatov, njena živatost v vsa področja družbenega življenja je postala v zadnjem času spet tema mnogih razprav prav v zvezi s pripravami na kongres zveze sindikatov Slovenije in Jugoslavije, ki bosta v začetku prihodnjega leta. Kot osrednje delovne teme bodo na dnevnem redu:

- stabilizacija gospodarstva kot temeljni delavsko razredni interes in uresničevanje soc. samoupravljanja v pogojih gosp. stabilizacije;
- človekovo ustvarjalno delo in njegova vloga v nadaljnjih prizadevanjih za osvoboditev dela;
- razporejanje dohodka na osnovi rezultatov dela;
- krepitev ekonomske in motivacijske vloge osebnega dohodka;
- uvedba krajšega delavnika;
- samozobraževanje delavcev za strokovno izpopolnjevanje in družbenopolitično delovanje;
- vloga sindikatov pri oblikovanju političnih stališč, ukrepov, predlogov na podlagi

Slika z minusom (-)

Vse je lepo in v redu, dokler ni na hitro kaj narobe. Na gornji sliki pa je posneta paleta z naloženimi ivernimi polizdelki in ji je že ob nakladanju manjkalo del. Se pravi, že prej se je videlo, da paleta ni uporabna.

predhodnega delovanja, s katerim se naj zagotavlja svobodno izražanje in usklajevanje interesov delavcev.

Navedene teme so samo del celotnega programa kongresov, ki pa se naj konkretnije analizirajo v osnovnih organizacijah sindikata.

Če analiziramo medkongresne aktivnosti v naših osnovnih organizacijah in konferenci osnovnih organizacij, ugotovimo, da so kongresne teme zgočena problematika današnjega časa in s tem tudi delovanja sindikatov. IO sindikalne konference je na svojih sejah obravnaval:

- probleme proizvodnje z vidika racionalnega izkoriščanja proizvodnih kapacitet, planiranja proizvodnje, delovne discipline, varčevanja z materiali in energijo;
- delovni koledar;
- stimulativno nagrajevanje;
- probleme izobraževanja oz. usposabljanja mladih delavcev;
- priprave na sprejem srednjeročnih planskih dokumentov;
- predlog zaključnih računov;
- usklajevanje pokojnin;

- socialna vprašanja delavcev (reševanje stanov, problemov, socialnih pomoči, skrb za upokojenke itd.)

Spisek bi bil predolg, če bi hoteli naštetati vsa področja, ki jih mora obravnavati in reševati sindikat.

Omejimo se na nekaj trenutno najbolj aktualnih:

1. Leto 1985 je v znamenju priprav na volitve v letu 1986. Mnogim našim delegatom in članom raznih komisij, odborov, svetov bo potekel mandat, nekaterim tudi zaporedni dvakratni mandat. Vsi delegati oz. vodje delegacij bi morali pred razrešitvijo podati poročila o svojem delu in o problemih, s katerimi so se soočali. Ni neznanost dejstvo, da so nekateri delegati imeli težave pri opravljanju svojih delegatskih dolžnosti predvsem zaradi odsotnosti z dela, pomankljivih strokovnih analiz oz. informacij o določeni problematiki. Ostanje še vedno odprto vprašanje, kdo je odgovoren za to, da delegatu nudi zadostno strokovno pomoč, da ga ustrezno pripravi na odločanje, saj vemo, da so gradiva za seje še vedno prezahtevna.

Sindikat ugotavlja, da odločanje delavcev preko delegatov ne zaživi v skladu z zakonom o združenem delu. Delegat mora največkrat odločati osebno, ker ne pozna stališča središča, ki ga je izvolila. Posledica takega odločanja so odločitve, ki so delavcu odtujene, zato jih ne sprejema kot svoje.

2. Usposabljanje delegatov ne smemo vzeti ločeno od splošnega usposabljanja delavcev. Ugotavljamo, da izobrazbeni nivo zaposlenih pada, kar velja za delavce v neposredni proizvodnji. Ta trend je posledica prehoda na usmerjeno izobraževanje, na katero se nismo pravilno pripravili. Ukinjena učna delavnica ob prehodu na usmerjeno izobraževanje se negativno odraža na praktično usposabljanje učencev, ki kljub faznemu spoznavanju dela v okviru pripravništva ne dobijo ustreznih praktičnih znanj in vpogleda v nastajanje izdelka od hlodovine do priprave izdelka za prodajo.

V zvezi z zaposlovanjem bo treba rešiti vprašanje stimulativnega nagrajevanja mladih delavcev. Nestimulativno je, da delavec, ki se zaposli po končani OŠ, dosega boljše osebne dohodke kot strokovno usposobljeni delavec. Motivacija za strokovno izpopolnjevanje potem ni in verjetno je tu tudi osnovni vzrok, da ni prijav zaposlenih mladih delavcev na razpis za izobraževanje ob delu. Podobno se dogaja z razpisi štipendij. Le-te ostajajo nepodeljene, vlog za zaposlitev po končani OŠ pa je vse več.

3. Problemi zaposlovanja, izkoriščanja proizvodnih kapacitet, racionalnejše izrabe delovnega časa itd. so predmet razprav v zvezi s pobudo za uvedbo krajšega delovnega časa. Pobuda je zanimiva, vendar pa je treba opozoriti na določene dejavnike, ki jih moramo analizirati pri uvedbi krajšega delovnega časa. Sindikat je proti šablonskim spremembam in vztraja na stališču, da je ob taki spremembi treba zagotoviti vsaj enake osebne dohodke, kar pa pomeni v krajšem času doseči večji dohodek. Le-tega pa je moč doseči z boljšo organizacijo dela, ki podaljšuje obratovalni čas delovnih sredstev, z večjo storilnostjo in ne nazadnje discipliniranostjo vseh in vsakega pri opravljanju delovnih dolžnosti.

4. Vsaka stopnja inflacije vpliva na slabšanje ekonomskega položaja številnih družin. Sindikat zato neprenehoma kritično spremlja gibanje osebnih dohodkov in sprememb življenjskega standarda. V naši DO smo z OD sledili povečani rasti cen predvsem z boljšim delom, z večjo storilnostjo. Na ta način so OD v letu 1985 realno nekaj višji kot v letu 1984 in sicer za okoli 10 %. Kljub temu pa se delavci vse pogosteje obračajo na sindikat s prošnjami za organiziranje raznih nakupov pod sprejemljivimi pogoji. Tudi na tem področju je sindikat v letu 1985 pomagal delavcem pri premagovanju finančnih težav.

Tajnik sindikata Milica Kragelj

»Ko se je na delovnem mestu prvič malo bolj udobno usedel, so mu rekli, kako mu je luštno.«

»Ne glejte samo njihovih osebnih dohodkov, temveč tudi poti, po katerih so prišli do njih!«

Ko se danes vsedemo v jedilnico in postavimo obrok tople hrane predse, radi potarnamo, da je kos mesa premajhen in podobno. Nekdaj je bilo pa tako!

Razmišljanje iz ljubljanskega Interiera

V zadnjem času veliko poslušamo in bremo o drugih televizorjih, o opremi vseh vrst in na drugi strani o manjši kupni moči prebivalstva. Mnoge delovne organizacije, ki proizvajajo široko potrošno blago, so že v težkem ekonomskem stanju. Mi, v trgovini, opazujemo uspešnost naše prodaje glede na omenjene težave kupcev. Spadamo v organizacije, ki proizvajajo večji del proizvodov za industrijsko potrošnjo, to je pisarniško opremo. Del blaga je namenjen široki potrošnji tudi preko naše trgovine. Tu se pozna padec življenjskega standarda kupcev in s tem zmanjšanje možnosti nakupa naših proizvodov. Za družino s povprečnimi osebnimi dohodki smo predragi, saj stane komplet naših priznanih stolov z mizo celo premoženje. Menimo, da smo nekoliko premalo pozorni do teh potrošnikov, tako glede večje izbire cenejših izdelkov kot tudi glede kvalitete. Ko že govorimo o kvaliteti, je prav, da ponovno opozorimo, da ni na visokem nivoju, kar se odraža preko pritožb strank, kot tudi preko močnega angažiranja servisne službe. Na našo srečo in zadovoljstvo strank je servis za naše potrebe hiter in kvaliteten, hkrati pa večkrat s svojim posredovanjem prepreči neprijetno stanje. Kvaliteto vedno ocenjuje trg in končni potrošnik. Če ne bomo posvečali še več pozornosti temu, je samo vprašanje časa, koliko naših strank bomo v teh težkih časih uspeli zadržati.

Proizvajalcev pohištva je na našem trgu sorazmerno veliko, kar povzroča vedno večjo konkurenco. Eden od pomembnih razlogov za mesto nakupa oziroma odločitev, katere proizvode bo stranka kupila, je dobavni rok. V naši trgovini pogostokrat iz različnih razlogov ne moremo nuditi dobave takoj. Kupci, ki kupujejo manj, ali samo kompletirajo del svoje opreme, se največkrat odločijo za nakup v drugi organizaciji. Če ne bomo obdelali tudi takih kupcev in jim nudili tisto, kar jim nudijo drugi (dobavni roki), bo del tržišča za nas izgubljen. Ob tem velja pripomniti še to, da stranka ob primerih, ko mora dobiti blago takoj, tudi prizna nekoliko višjo ceno.

V proizvodnem programu bi morali imeti tudi več cenejših proizvodov, vpeljati bi morali kakšno novost, kot so npr. mize za računalnike, za katere v zadnjem času potrošniki povprašujejo. V tem trenutku bi prodali tudi več počivalnih stolov, ki jih trenutno ni na zalogi. Nikakor pa si ne bi smeli dovoliti, da nimamo na zalogi organizacijskih sredstev. Naša ponudba namreč tudi brez drobnih in na videz nepomembnih predmetov, kot so košare in mape, ni solidna in daje priokus balkanskega odnosa do kupca. Več pozornosti moramo nameniti raznim oblikam prodaje, kot je npr. prodaja na kredit, prodaja z vrednostnimi boni itd. Za primer naj navedem, da strankam svetujemo, da glede na visoko ceno (npr. thonetovih stolov) kupijo na mesec samo po en stol. Kljub navedenim težavam so naši izdelki še vedno zelo iskani in v primerjavi z drugimi proizvajalci, solidne kvalitete. Prav je, da si svoj ugled na trgu ne le ohranimo, ampak povečamo.

Sonja Zorn

Kadrovske spremembe

Delovno razmerje so sklenili:

V tozdu SEDEŽNO POHIŠTVO:
TROJANŠEK TOMAŽ, lesar – IV. stopnja, pripravnik, PE-8
NOVAK JANKA, NK delavka, PE-7
PESTOTNIK NIKO, NK delavec, PE-8, za določen čas
POGAČAR VILMA, NK delavka, PE-8
ŠOŠTARIČ MIRAN, lesar – IV. stopnja, pripravnik, PE-7
TEKAVČIČ ZDRAVKO, lesar-tehnik, pripravnik, PE-8
OBOLNAR FRANČIŠEK, elektrotehnik, za določen čas, PE-8
GOLOB ROBERT, NK delavec, PE-6
BAJDE MARJAN, NK delavec, PE-8
TOPOLOVEC PETER, NK delavec, za določen čas, PE-4
KEMPERL ANGELA, usnjarsko-galant. tehnik, PE-7

V tozdu PLOSKOVNO POHIŠTVO:
DOLINŠEK MARJAN, lesar – III. stopnja, za določen čas, pripravnik
BENKOVIČ NIKO, lesar – IV. stopnja, pripravnik, za določen čas
MICKOV ŠTEFKA, NK delavka
BERČIČ VINKO, NK delavec
GALIN Jože, obdelovalec lesa – II. stopnja, pripravnik, za določen čas

V tozdu KOVINSKO IN OBLAZINJENO POHIŠTVO:
RAKOŠ IZTOK, obdelovalec kovin – II. stopnja, pripravnik, PE-3
JANŽEVEC NADA, KV prodajalka oblač. stroke, PE-3
ZDRAVKOVIČ ŽIVORAD, KV avtomehaničnik, PE-3
ZAJC MATJAŽ, NK delavec, za določen čas, PE-5

v tozdu SLOGA Moste:
ERZAR RAFKO, lesar – IV. stopnja, pripravnik
JAGODIČ MARKO, lesar – IV. stopnja, pripravnik

v tozdu TEHNIČNE STORITVE:
PIVEC ROBERT, oblikovalec kovin – IV. stopnja, pripravnik, za določen čas
JEREB ALEKSANDER, električar-energetik, pripravnik, za določen čas
ŽAVBI RADO, voznik motornih vozil

v tozdu PRODAJA:
KOCJAN MARJAN, dipl. ing. arh.
TEREK DAVORIN, gradbeni tehnik, Interier Zagreb

v skupnih službah:
ŠKERLEC JASNA, ekonomist

Delovno razmerje so prekinili:

v tozdu SEDEŽNO POHIŠTVO:
RAJHARD Matija, KV natak, PE-8
HRIBAR Milena, NK delavka, PE-8
BRKIČ Ilija, NK delavec, PE-4
JUVAN Marija, NK delavka, PE-7, upokojena
BURJA Mihaela, PK delavka, PE-8, upokojena
JOGER Frančiška, NK delavka, PE-4, upokojena
OSMANOVIČ Rašid, PK ključavničar, PE-4

v tozdu SLOGA Moste:
LONČAR Peter, NK delavec

v tozdu TEHNIČNE STORITVE:
MLINAR Franc, NK delavec

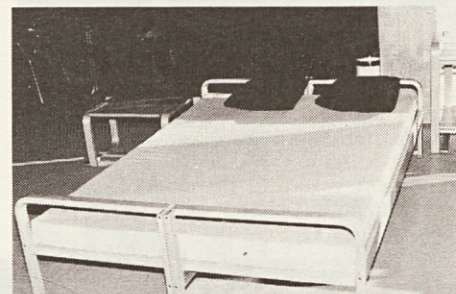
v tozdu PRODAJA:
ŠTEFULA Vera, ekonom. tehnik, upokojena

Oddelek za delovna razmerja

Prihodnji oblikovni razvoj pohištva bo šel v zahtevnejše izvedbe. Robovi bodo zaobljeni, z masivnimi nalepkami, končna barva lesa bo bolj neposredna.

Novo pisarniško pohištvo je izdelala Sloga iz Most in je razstavljeno v pritličju upravne stavbe.

Postelja iz polizdelkov L programa je svojstvene oblike. Je lepa na izgled in dovolj trdna. Pristop k postelji je neoviran, skratka izdelek zadovoljuje sodobnim uporabnim in oblikovnim zahtevam.

»Moraš misliti, kakšen je ta delavec. Lepo smo mu povedali, pa je nalogo odbil!«

»Nikoli ga ne bi poklical, če ga ne bi rabil. Za prijatelja pa ga res nimam!«

»Kadar je prišel k meni, je vedno takole pričel pogovor: »Dober dan, ti, ali mi posodiš...!«

»Vsi so hinavci, tudi on, ki je pravil, da so...!«

Sedem upokojenk s po trideset let dela v Stolu

Srečanje z upokojenki je vedno med najprijetnejšimi dožitviji v tovarni. Tak je bil tudi dogodek na petnajstega oktobra, ko smo se zopet sešli z našimi novimi upokojenki oz. upokojenkami. Posebno na tem srečanju je bilo, da so vse ženske spola in tudi vse vsaj po trideset let v Stolu. Prav je, da se takemu dogodku posveti nekoliko več vrst.

Začetni, slovesni del, je minil kot vedno. Nove upokojenke je v imenu samoupravnih organov pozdravil namestnik predsednika CDS Janez Bergant in se jim zahvalil za dolgoletno delo, glavni direktor Boris Zakrajšek se je delovnih prispevkov upokojenk dotaknil s prijetnim nagovorom, nato pa jim čestital in jim predal darila in drugo, ki po naših dogovorih pripada delavcem ob odhodu v pokoj. Novim upokojenkam so čestitali tudi vsi drugi udeleženci srečanja, jim krepko stisnili roko in zaželeli veliko sreče in zdravja v prihodnje.

Da delovna organizacija niso le delovni prostori, orodje, stroji in naprave, temveč so na prvem mestu ljudje, dobri delavci, smo sedaj zopet občutili.

Čeprav delavec, ki je včeraj še delal in se bo morda jutri zopet vrnil skozi tovarniški vhod, še vedno ostaja del naše sredine, je z njegovim odhodom odšel delček tistega skupnega delovnega življenja, odnosov, navad, vsakodnevnih stikov in medsebojne navezanosti. Odhodi delavcev v pokoj predstavljajo neke vrste razdružitev, ki imajo posebno ob dobrih tovariših vendar tesen občutek.

Vendar je življenje vedno postavljeno v to smer. Ničesar vedno ne traja!

Naše nove upokojenke so svoje delo v Stolu zaključile; kaj so povedale, bomo skušali na kratko pokramljati v naslednjih vrsticah.

Vsem pa je skupno tudi to, da so še vse čvrste, zadovoljne, vedre in pripravljene tudi v pokoju marljivo delati. Pravzaprav so največji del tega dela opravljale že zdaj. Sedaj pa ga bodo bolj razporejeno in z manj hitenja.

Vse so bile pripravljene za pogovor za Glasilo in po svojih delovnih spominih posegle brez ovinkov:

Vera Štefula je v Stolu delala 35 let in mesec dni. Prišla je 1. septembra leta 1950. Bila je referent v izvozu. Precej dobro obvlada nemščino in angleščino, ki je bila pogoj za

poslovne pogovore s kupci. Rekla je, da je bila prva v tovarni, ki je imela srednjo ekonomsko šolo. Jezikov pa se je še posebej učila.

Vera je povedala, da je bila z delom vedno zadovoljna, čeprav je bilo, posebno v prejšnjih letih, večkrat vmes tudi kaj neprijetnega. Bile so take delovne navade in odnosi in precej njenih sodelavk je zapustilo tovarniške zidove. Vera je vzdržala in delala naprej. Vedno je imela veliko veselje do dela, kar bodo potrdili vsi njeni sodelavci.

Kaj je Vera še rekla? Da skoraj vsi starejši delavci jemljejo delovno organizacijo tako, kot je treba, mlajši pa drugače. Izjema v izvoznem oddelku je Dragan Krstič, ki je prvovredni delavec in mu zares gre, kaj bo narejeno.

Včasih so prodajni delavci tudi med malico delali, da ni bilo treba kupcem in šoferjem čakati. Kako je s tem danes, se ve. Nasploh je nekateremu bolj mar kava kot delo.

Vera bo imela tudi doma veliko dela. V hiši in na vrtu. Če ji bo zdravje tudi v bodoče naklonjeno, bo vse v redu. Sama trdno upa v vse to. Kot ji je bilo zelo zanimivo delo v izvozu, jo zanima dom in vse z njim.

Ivanka Vavpetič ima 35 let skupnega dela in 33 v Stolu. Tri leta je delala v računovodstvu, potem pa je bila skozi v prodaji. Referentka! Pravi, da se je dobro počutila in da so Stolovci dobri in prijetni delavci. Tisti pa, ki niso bili dobri, so šli.

Ivanka je še pridala, da je čas upokojitve hitro prišel in človek kar ne more verjeti, da je res že tu.

Kaj bo poleg gospodinjstva delala doma, še ne ve. Morda pa je bila to le majhna šala, saj se je Ivanka med pogovorom vseskozi smejala, kot je to zelo prijetno znala tudi med rednim delom in tako odgnati kak neprijeten trenutek, ki bi se sicer nje in drugih gotovo drugače dotaknil. Tako je prav!

Ana Repnik je bila 30 let v Stolu. Deset let je delala v strojni stolarni, potem pa je bila vsekoli v površinski. Bila je pri potapljanju polizdelkov v lak, veliko pa je brusila lak na stolihih na tekočem traku. Pri delu se je dobro počutila, dokler je ni začel boleti križ. Vendar je bila zelo malo v bolnišnici.

Ana je povedala, da so starejši Stolovci

boljši delavci od mladih, ki namesto, da bi resneje poprijeli za delo, raje odidejo.

Delo na traku površinske obdelave je težko. Norma ni majhna. Delavci hočejo več zaslužiti in normo presežejo, po preseganju pa je prišlo do dvigov norme in jo je sedaj toliko težje preseči. Zato delavke na traku osebni dohodek zares pošteno zaslužijo. Težje, kot na marsikaterem drugem mestu.

Za življenje, ki ga ima pred seboj, je upokojenka rekla, da bo tudi počitek, rada bo kuhala, pospravljala, pomagala sinu pri gradnji hiše in skrbela še za svoje ostale tri otroke. Vse bo v redu, če bo šlo tako naprej.

Mihaela Burja je prijetna in živahna ženska. Sedem mesecev je delala v stolarni, drugo pa je bila v mizarni. Delovne dobe ima 33 let in pol, upokojila pa se je starostno, stara je 55 let.

V mizarni je tudi ročno politirala pohištvo. 52. leta so se pojavili rexi, ki so jih pričeli brizgati z lakom. Potrebno pa jih je bilo tudi ročno prepolitirati.

Mihaela je zadnjih 20 let retuširala. Če tega dela ni bilo dovolj, je delala kaj drugega. Tudi retuširanje je normirano, kar je prav. Težko pa je izdelek dobro dokončati, če prej ni dobro narejen.

Pri težjih polizdelkih ali izdelkih ji je pomagala sodelavka. Posebno zadovoljna je bila s Slavko Peterlin, ki je znala in hotela vse tako prijeti, da sta zares lahko delali.

Mladi delavci, je rekla naša sogovornica, bodo morali delo resno vzeti in gledati tudi na kvaliteto.

Mihaela je imela s sodelavkami in nadrejenimi dobre odnose. Kar ni bilo dobro, je raje sama naredila in popravila, kot bi se prepirala. Čeprav so nekateri njeno delo jemali za lažje, zdaj vidijo, da ni tako. Poizkusiti je treba!

Tudi doma bo dovolj dela. Pletla bo, gospodinjala, skrbela za otroke. V delu je zadovoljstvo, kot je bilo v tovarni.

Frančiška Joger je stara 52 let in ima 35 let dela v Stolu. Zadnji dve leti je delala po 4 ure. Nagajajo ji živci, vendar je rekla, da to ni od tovarne. Je pač tako.

Frančiška je delala v skladišču rezanega lesa, pri sušilnicah, veliko lesa pa je v grobem rezu pobrala od nihalk. S sodelavci se je razumela, čeprav so se kdaj tudi sprli, vendar resnejšega ni bilo. Njeno delo je bilo težko, vendar se človek vsemu privadi.

Ponosna je na sina, rekla je, da dela v pisarni, na upravi. Upokojenka bo, tako kot druge, doma opravljala gospodinjstva dela.

Marija Juvan je v Stolu delala 33 let. Bila je v strojni stolarni, vendar ne dolgo, največ je delala v površinski. Zelo se je privadila na Stol, čeprav je bilo potrebno včasih tudi potrpeti. Kot povsod. Pa se ni nikoli z nikomer sprla. Raje je bila pol ure tiho in je zaleglo.

Če bi bila zdrava, bi še delala, tako pa je šla starostno v pokoj. Boli jo desna rama in tudi srce ji nagaja.

Za sodelavce je Marija rekla, da so bili dobri. Zaslužek pa je bil včasih dober, drugič slabši, sedaj pa zopet v redu.

Pavla Hafner iz Komende je stara 50 let in bila 35 let v Stolu. Delala je v tozdu 1, v stolarni, sedaj pa je sestavljala furnir v Slogi. Zaradi težke operacije je 10 let delala po 4 ure. Vedno se je trudila, da je dobro in dovolj naredila. O sodelavcih ima dobro mnenje in tudi delo ni bilo nikoli pretežno. Po eni strani je šla rada v pokoj, po drugi bi pa še rada delala, ker je aktivni delavec nekako več vreden.

Tako so povedale naše sogovornice. Hoteli smo napisati predvsem tisto, kar zanima druge, najbolj pa njihove izkušnje, do katerih se človek prikloplje z dolgimi leti dela.

Ciril Sivec

V preteklih mesecih so šle v Stolu v pokoj same delavke. Slikali smo jih v sejni sobi v drugem nadstropju upravne stavbe. Za spomin na njihovo delo in z željo, da bi bile v pokoju zdrave in zadovoljne!

Izlet tozda 3

Prišel je čas sindikalnih izletov. V tozdu 3 smo se zmenili, da si gremo ogledati Dolenjsko. V zgornjih jutranjih urah nas je Integravol avtobus odpeljal proti Ljubljani. Vsi smo bili veseli in razigrani, ker je kazalo, da bo vreme zelo lepo. Kmalu smo začeli prepevati, res vsak po svojih najboljših močeh, toda z veliko dobre volje. Za pravo izletniško vzdušje pa je poskrbel naš harmonikar Brane.

V prijetnem grosupeljskem gostišču so nas postregli z izdatnim zajtrkom. Okrepčani smo se odpravili na ogled tovarne Platno in motvoz. Sprejel nas je njihov direktor, nam prijazno razložil o nastanku tovarne in sistem zdajšnje proizvodnje. V tej organizaciji je zaposlenih 465 delavcev, pretežno ženske. Zanimivo je bilo pogledati stroje, na katerih tkejo iz poliuretanske mase vreče za sladkor in krompir. Pozanimali smo se, kakšen je njihov mesečni dohodek. V tem polletju so prejeli okoli 45.000.- din. Videli smo tudi, kako iz konoplje nastaja motvoz, ki ga pri našem tapetniškem delu uporabljamo. Poslovlili smo se od prijaznih delavk, ter se odpeljali proti Novemu mestu, metropoli Dolenjske. S ceste, ki je speljana med griči, smo lahko videli reko Krko, kako se je vila vsa množezelena, na nji pa so se pozibavale divje račke. Narava se je kopala v čudovitem dopoldanskem soncu. Temperatura v avtobusu je naraščala. Prepoteni in žejni smo prispeli pred trgovino tovarne Novotekst. Tam smo lahko kupovali njihove tekstilne izdelke. Kosilo smo imeli v hoteli Loka. Zelo prijazno so nas postregli.

Potem smo se odpeljali v Šmarješke toplice, nekateri smo se z veseljem kopali v njihovem termalnem bazenu, ostali pa so se z avtobusom odpeljali v bližnjo gostilno, ker so še z nekaterimi turisti veselo rajali.

Zaključek izleta pa smo imeli na lepi Trški gori. Med vinogradi so se kot v pravljici belile lepe hiše in vikendi. Kxt pravi rekreativci smo se peš odpravili na vrh Trške gore. V prijetnem večernem hladu smo povečerali.

Naša vrla dekleta pa so poskrbela za raznovrstne igre, vsi smo več ali manj sodelovali. V prijetnem naravnem ambientu smo se do poznih večernih ur zabavali. Utrujeni in polni lepih vtisov iz lepe Dolenjske smo se odpeljali domov.

Vsem, ki so kakorkoli prispevali za prijetno vzdušje na tem izletu, hvala, ter hura naslednje leto!

Ančka Hafnar, tozda 3

Na vse je potrebno enako gledati. Na proizvodne delavce in na administracijo. Pa vendar proizvodnega delavca desetkrat pogledamo, kako dela.

»Je tak človek: resen pogovor ga ne zanima, le flavze!«

»Dobro je govoril, ni tako delal.«

»Vse pozabim. Da se to ne bi dogajalo, si potrebno zapišem na listek. Toda kaj, ko potem listek pozabim!«

»Grdi navadi s kavo in cigaretami sem močeno prerešetal. Od prejšnjih osem kav na dan sedaj spijem štiri, in od prejšnjih 60 cigaret jih sedaj pokadim le 30.«

»Kako bi vsako dobro delo pravilno plačali? Slabo delo plačamo!«

Razstava v Galeriji Repanšek

Kdo ne pozna ali še ni slišal za Repanškovo Galerijo na Rudniku pri Radomljah? Po neasfaltirani cesti se peljemo skozi gozd približno dva kilometra in kar naenkrat se nam na levi strani razprostere prostor z veliko, sodobno oblikovano stavbo, last Janeza Repanška. Znan je kot samostojen obrtnik, ki se ukvarja predvsem »z usnjeno galanterijo, kiparjenjem v lesu, varjenjem železnih skulptur in s slikanjem ter posebno vrsto lesenega reliefa, prevlečenega z usnjem«.

Vzdušje in prijetno ozračje naredi prihod in vstop v Repanškovo Galerijo okolje, zelena oaza, tišina brez mestnega hrupa in ropota.

V petek, 18. 10. 1985, smo prišli na otvoritev razstave lesenih izdelkov in umetniških fotografij. Oba umetnika, Janez Golob in France Stele, sta sodelavca v Tovarni pohištva Stol Kamnik, ki je tudi pokrovitelj te razstave.

Pozdravil nas je France Zupan, umetnostni zgodovinar z republiškega komiteja za kulturo. Povedal je nekaj besed o Galeriji in o obeh ustvarjalcih – razstavljalcih. Imeni sta zaenkrat še malo znani nasplošno, poznamo ju pa vsi, ki se zanimamo za tovrstno umetnost.

Janez Golob je razstavljal svečnike, stojala za luči, stole, največ pa je imel skled iz različnih vrst lesa, od višnje, jelše do vrbe, smreke, češplje. Izdelki so značilni in zanimivi po tem, ker jih dipl. arch. Golob izdeluje ročno. Prične s še surovim lesom in potem spremlja sušenje s sprotno obdelavo in dodelavo, tako da les »sproti nima časa pokati«. »Igra se« z debelino, velikostjo in obliko nastajajočih predmetov.

France Stele, dipl. ing. lesarstva, pa je mnogim znan po svoji umetniški fotografiji. Tokrat smo bili pričre razstavi portretov od otrok do starih ljudi, visokih gora in morskih otokov Jadrana, od Triglava do Dugega otoka, rib, kopriv, dreves, . . . Smisel in občutek za fotografijo je pokazal že v knjigi Grintovci, ki pa še vedno ostajajo predmet njegovega slikanja. Čeprav uporablja črno-belo tehniko, je iz slik čutiti otenke in doživljanja v življenju.

Pravijo, da se les, fotografija in glasba dobro ujemajo. To so potrdili tudi ta večer, saj je svoje spretnosti igranja kljunaste flavte izkazal Klemen Ramovš, ki se je predstavljal tudi v tujini, v Italiji, Avstriji, ZRN. Dokazal nam je, da je flavta instrument, iz katerega se da izvabiti vse mogoče in lahko bi rekli, skoraj nemogoče glasove. Predstavil nam je Bacha, Hansa Martina, zaigral skladbo Zaljubljeni slavček, za konec pa še delo P. Ramovša.

Z navdušenjem smo si po besednem in glasbenem programu ogledali razstavljenе predmete in slike. Veseli smo spoznali, da je človek še vedno poln idej, motivacij, še vedno je sposoben ustvarjati nove in izpopolnjene, z lastnimi rokami narejene predmete, še vedno zna gledati svet z občudovanjem, z občutkom za lepoto, harmonijo . . .

Ob kozarčku vina smo poklepetali in oba razstavljalca poprosili za nekaj besed.

Janez Golob: »Mislím, da je razstava dosegla svoj namen. Veliko ljudi se je odzvalo vabilu in s tem dokazalo, da še vedno težijo k naravnemu in pristnemu ustvarjanju. Z razstavo sem zadovoljen. Izdelke sem pripravljaval eno leto, čeprav ne z namenom razstave. Ker pa je na koncu do tega prišlo, sem lahko vesel nad samim uspehom.«

Franc Stele pa pravi takole:

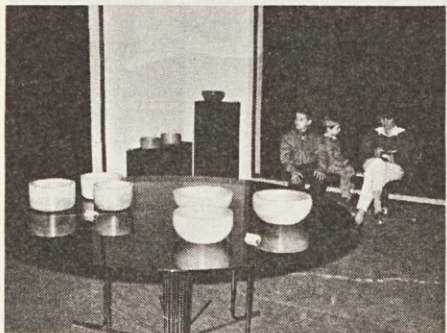
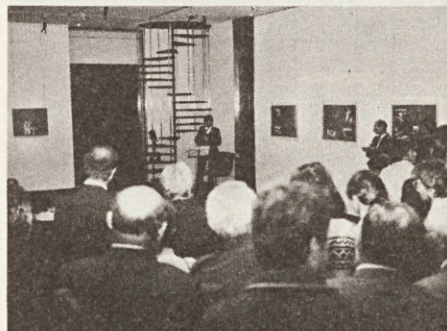
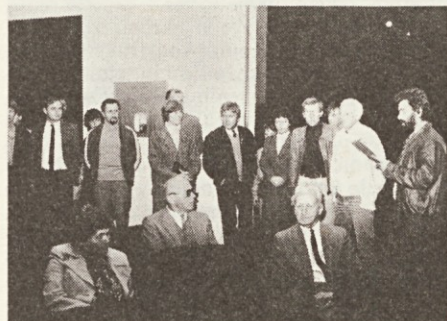
»Malo me je bilo strah, kako s fotografijo napolniti tako velik razstavni prostor. Ko pa smo obesili prvo sliko na steno, sem dobil še

eno potrditev, da se fotografija lahko enakovredno kosa s platni in grafikami, in da velikost slike sploh ni pomembna. Še tako majhna fotografija lahko s svojo pripovedno močjo obvlada velikanski prostor. To se vidi nocoj na obrazih ogromne množice ljudi, ki so zašli semkaj v tišino kamniških gozdov.«

Vsem, ki so pripravili večer, se zahvaljujemo. Verjetno pa bi bilo veliko navdušenje, če bi to razstavo ponovili v industriji pohištva Stol Kamnik, kjer bi si jo ogledali še mnogi sodelavci obeh umetnikov.

Še veliko uspehov in na svidenje na naslednjem podobnem srečanju!

Tatjana Sivec

Bili smo v Milanu

V Milanu, drugem največjem mestu v Italiji, središču Lombardije in najpomembnejšem industrijskem in trgovskem središču, je bila od 19. do 24. septembra velika sejemska prireditev:

25. salon pohištva, 10. sejem luči »EURO-LUCE«, 3. mednarodna razstava pisarniškega pohištva EIMU in sejem računalniške tehnike in opreme SMAU.

Na salonu pohištva so razstavljale samo italijanske firme. Videli smo opremo za predsobe, dnevne sobe in spalnice. Sedežne garniture so bogato oblažene z blagom ali usnjem. Poudarek je na udobnem sedenju, lepi obliki in kvalitetni izdelavi. Obvladajo kovino, plastiko, tekstil, usnje in les.

Regali so lahkih izvedb, skrbno izdelani in nekateri tudi neobičajnih konstrukcijskih rešitev. Furnirani so s svetlimi in temnimi furnirji ali lakirani s krivnimi laki z visokim sijajem, da skoraj ne veš ali imaš opraviti z lesom ali s plastiko.

V spalnica so najvažnejše postelje. Nekatere imajo kovinsko ogrodje, vendar prekrito z lesom. Končnice in stranice so furnirane, veliko je tudi masivnih pa tudi vlitih iz plastike, ki emitira les. Veliko ležišč je imelo končnice iz medenastih cevi, ki so bile spilirane do sijaja. V končnice so ponekod vgrajene luči, radioaparati, zvočniki . . .

Garderobne omare v spalnica so visoke s klasičnim odpiranjem ali z drsnimi vrati. Prvič smo videli omaro z drsnimi vrati v eni ravnini. Poseben mehanizem odmakne ena vrata od drugih šele, ko jih želiš odpreti.

Omare so furnirane, lakirane – svetleče. Furnirji so svetli in temni. Veliko omar je lakiranih s krivnimi laki – vse se sveti.

Razstava pisarniške opreme EIMU je nudila pregled svetovnih dosežkov na tem področju. Pisalne mize so furnirane ali oblepljene z laminati. Ostrih robov ni več videti. Furnirane izvedbe imajo masivne nalepke, mize z laminati imajo robove krožene ali zalite s plastiko.

Posebno pozornost dajejo opremi direktorskih kabinetov. To je pohištvo majhnih serij in visoke kvalitete. Mize so velikih dimenzij z usnjenimi vložki, plošče so debele in imajo oblikovane robove iz masivnega lesa. Poleg pisalnih miz so na enak način izdelane konferenčne mize, omare, omarice s predali in vrati in vitrine. Vse je furnirano, mnogo je masivnega lesa, površine so svetleče ali matirane. Zopet smo občudovali kvalitetno izdelavo.

Tudi sedežno pohištvo za kabinete je zelo kvalitetno, lepo oblikovano; visoki hrbti, opirala, nagibanje, spuščanje in dvigovanje sedeža in hrbta. Blazine so večinoma tapcirane z usnjem.

Posebno področje je predstavljalo pisarniško sedežno pohištvo: vrtljakji, konferenčni stoli, klubski fotelji, dvoranski fotelji, stoli za predavalnice in športne dvorane . . . Videli smo celotni program firme Castelli, Steifensand, Olivetti in Leform. Izdelki so oblikovani po ergonomskih merilih. Nekateri so pokazali, kaj se skriva pod sedeži: pravo čudo navadnih in plinskih vzmeti ter vzvodov in prenosov.

SMAU – razstava računalniške tehnike in opreme. Največji proizvajalci te opreme IBM, Philips, Comodore, Olimpia . . . so pokazali svoje računalniške sisteme. Postavljene so imeli na posebno oblikovanih mizah za monitorje in tipkovnice. Nekatere mizne plošče se dvigajo in spuščajo, pri drugih je samo ugrez

za tipkovnico, tretji imajo plošče ravne, ker so sodobne tipkovnice zelo tanke, nagibni mehanizmi so pa že vgrajeni v podstavke monitorjev. Tiskalniki so verno manjši, tako da nekateri ne potrebujejo svoje delovne površine, ampak so postavljeni kar poleg monitorja. Tudi disketne enote so večinoma že kar del monitorja. Od naših proizvajalcev je bila med to elito samo Iskra s telefonskimi aparati in sklopi za elektroniko.

Posebej je bila prikazana spremljajoča oprema: viseči stropovi, akustične predelne stene, zvočnoizolacijski materiali, instalacijski kanali, montažni podi in organizacijska sredstva.

Še nekaj o Milanu: ustanovili so ga Kelti v starem veku. Vladali so mu Španci in Avstrijci, od leta 1865 je italijanski. Ima 1,6 milijona prebivalcev, univerzo in visoke šole, bogate umetniške zbirke, slavno Scalo in katedralo. To je druga največja cerkev na svetu. Gradili so jo šest stoletij. Začeli so leta 1386, fasado so naredili v začetku 19. stoletja, zadnja vrata so končali šele leta 1965. Tudi ob našem obisku so v cerkvi ropotali kompresorji, pomeni, da del še ni konec. Poleg katedrale je vredno videti tudi renesančno cerkev S. Maria delle Grazie z znamenito »Zadnjo večerjo« L. da Vincija.

Milano ima razvito tekstilno, elektro, avtomobilsko, živilsko in kemično industrijo, ima podzemsko železnico in mednarodno letališče in je pomembno sejemsko mesto.

Tone Benda

Slavna milanska Skala vsaj na zunaj ni nič posebnega, še na samem trgu, kjer stoji, ni najmarkantnejša stavba, tako da jo človek najlaže najde po tem, ker se pred njo ustavljajo množice turistov.

Besede iz naselja.

»Že pet let sva v hišah, v katerih so vhodna vrata obrnjena ena proti drugim, pa njegovih še nisem prestopil, on pa mojih ne.«

»Pred delom in po delu se srečujemo, navidez se poznamo, vendar je vsem bolj všeč, da je poznanstvo do te mere.«

»Kadar pride sosed z avtom domov, vedno z ženo pogledava skozi okno. Zanima naju, če je kaj pripeljal. Hišo ima že tako do kraja opremljeno, ozimnice pa tudi celo klet.«

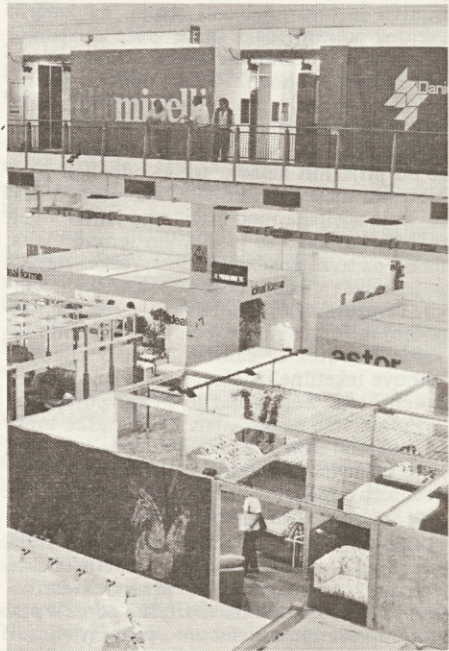
»Mojega sosedja ne zanima drugega kot imetje. Ukvarja se le s tem. Celo leto vlačijo drva, ureja hišo, vrt, sadovnjak, sosedje ga ne zanimamo.«

»Pozdravimo se samo za novo leto, pa še tedaj le s prikimanjem, drugače pa vsak hiti po svoji poti, kot da ni nikogar na poti.«

»Bila je lepa jesen. V nedeljo smo pekli čeparčiče in pili domače vino. Tedaj so se sosedje zares ozirali proti nam. Verjetno zaradi prijetnega vonja!«

Razstavniki prostor je na milanskem sejmju tako velik, da vozi kar trolejbus po ulicah med paviljoni, vseh paviljonov pa je čez štirideset. To pa je prostor, ki ga težko zbrano pregledaš v enem obhodu.

Paviljoni so večinoma zgrajeni v nadstropja tako, da paše za oči zlepa ne zmanjka.

Veličastna Duomo prevzame človeka že na zunaj s svojimi 107,5 m višine do pozlačenega Marijinega kipa; z več kot 1200 stolpiči in več kot 3000 kipi in reliefi na fasadi. Najboljšo demonstracijo velikosti smo doživeli, ko je čez vrata na levi vanjo z lahkoto zapeljal tovornjak z gradbenim materialom, kar tudi obnavlja.

Stolov planinski izlet

Letos je planinska sekcija organizirala izlet na Tursko goro (2251 m). Po lanskih slabih izkušnjah z vremenom smo letošnji izlet izvedli bolj na hitro, saj je dolgotrajno lepo vreme obetalo tudi nam košček sonca. Prevoz z rednim avtobusom je poenostavil priprave in zmanjšal stroške. »Sedmi avtobus« je pripeljal zagnane in vedre planince v Bistrico, kjer smo se preštelili in pripravili na dolgo pot.

Zaradi možnosti popoldanskega poslabšanja vremena smo se odločili za obratno smer pohoda, preko Žmavčarjev, kar je omogočalo varno zavetje koč na Kamniškem sedlu v primeru dežja ob zaključku ture. Seveda pa je to hkrati onemogočilo »odstope« med potjo, saj se »vas bomo pa na Sedlu počakali« tu ni dalo izvesti. Po barvitom gozdu smo se vzpenjali v Konec, kjer se je odprlo veličastje Kamniških gora, od strmega Kogla, ki je trda preizkušnja domačih in tujih plezalcev do mogočne Skute in njenega razpotegnjenega, strmo nabrušenega kamnitega predhodnika Velikega grebena. Za njim mehke trate in temnozeleno proge rušja, vmes pa vse jesensko razkošje barv v gorah. Naravnost pred nami pa strmi skalni grad – Turška gora, ki se spušča v mrki hladni Kotliški graben, katerega mračnost in nedostopnost še stopnjuje mogočna mrzla zahodna stran Brane, ki se vzpenja strmo, da te zaboli vrat, ko iščeš njen vrh.

Vendar je sončno jutro blažilo vso resnobo tega skalnega zidu. Cene, naš himalajec iz Daualagirija, je odkrival vsej koloni začetke skrite steze, ki se kasneje udobno razširi v serpentinasto kačo, ki pelje proti Velikemu grebenu. Zoprni strmi del poti, ki sledi, ima to prednost, da se nevede dvigneš v pravo planinsko okolje. Zahodna steza Brane se kar pomanjša, Kotliški graben postane bolj krotek. Vendar so nekateri že kar utrjeni, zato sledi kratek počitek, da si ogledamo v miru čredo gamsov, si privoščimo požirek in nabereemo moči. Ker pelje pot skozi Žmavčarje iz doline naravnost med 2000 m, so dolge travnate strmine prekinjene z melišči in rušjem za marsikateriga trd oreh in preizkušnja vzdržljivosti in volje.

Naš vratar

Naš Miha je vratar,
je ograje gospodar,
pri okencu stoji,
nas v prostosti ne pusti.

Kako bi le ga pretentali
brez dovolilnice – mu prazen listek dali,
da le s prstom mignil bi,
pa zunaj ograje bi bili.

A on se nam samo smeji,
čeprav mu kažemo pesti,
nič ne pomaga lep nasmeh,
počakati bo treba kar do dveh.

Tedaj Miha vrata široko bo odprl,
naš pogled svobodo bo uzrl;
veseli bomo, nasmejani vsi,
saj domov se vselej nam mudi.

mm

Prav razporejeni počitki in malica na sredini poti so omilili napore pri vzpenjanju. Tudi naša Miha, ki je že kar obupavala, se je srčno razveselila kovinskega bleska na podih – bivaka pod Skuto. Njen višinski rekord nad 2000 m se ji je kljub utrujenosti zdel neverjeten, saj še na Stari grad do sedaj ni utegnila priti. Kljub krčem v nogah, ki pa so kmalu pojenjali, saj se pot kasneje po kraških Podih položi in nas pelje skozi čisto nov svet divjih kraških razjed v kamnu, škrapelj, lukenj in ostrih žlebov, so pogledi usmerjeni v megličasto dolino globoko pod nami; zdi se neverjetno, da se lahko res pride tako visoko. Nad nami pa strma Skuta, za nekatere, ki jo poznajo le iz razglednic, tako neverjetno blizu, da bi jo prijeli. Grebenska pot proti Turški gori odkrije nenadoma čudovito Logarsko dolino z Okrešljem, ki je viden globoko pod nami. Turški žleb na začetku te poti se zdi neprehoden, tako je strm. Po nekaj kratkih strmejših odsekih poti se zberemo na vrhu – cilju naše poti. Veseli obrazi v objektivu in krst – kar pravi s pravo plezalno vrvjo. Preudarni tepežnik pri krstu-Cene, se veselo reži, okrog nas pa razstava gora: Mokrica, Kompotela, Kalški greben in gora, Kokrško sedlo, Grintavec, Skuta, Rinke, na oni strani Okrešlja raztrgana Mrzla gora, pred nami Brana, zelena oaza Kamniško sedlo, za njim pa spet veliko skalovje Planjave in suličasta Ojstrica. Skoraj vse, kar premorejo na tej razstavi, so nam pokazali.

Sledil je »tehnični« del poti, spust po klinih in jeklenicah, s katerimi so se nekateri prvič srečali. Previdno sestopanje, pomoč vodnikov in plezalne šole iz Kamnika, so nam omogočili spust skozi znamenito »Sternco«, navpično luknjo na poti proti Kotličem, ki so nas presenetili s številnimi škrbinami in stolpiči. Prečenje severne stene Brane je kar naporno, saj se pot vseskozi vzpenja, pogled pa večkrat zdrsne v strme prepade proti Okrešlju. Še nekaj klinov in zadnji zagon poti navkreber in že nas sprejmejo mehke trave severnega pobočja Brane, ki se kasneje prevesijo v gruščnato pot, nato pa v mehke travnate preproge Kamniškega sedla. Lepa koč na Kamniškem sedlu, prijaznost oskrbnika, domačnost lesa in čudovite Steletove fotografije pričajo vzdušje pravega planinskega doma. Okrepčilo in odločitev, da nekateri ostanejo, z njimi je Cene, jutri gredo še na Brano. Ostali pa v poznih popoldanskih urah proti Bistrici, ki smo jo od Klina naprej dosegli ob razsvetljavi čelnih svetilk. Dolga, naporna pot, a polna doživetij in lepih razgledov, se je končevala. Prihodnjič se nam pridružite tudi vi!

Frane Kemperle

Star vic – pa še vedno »hecen«!
Bila sta v hribih. Nag je ležal poleg nje, pa je bil vendar »na mestu«. Roke je imel »v varžetih«.

Črna borza

Pravijo,
da je slonova kost dragocena.
A moja je dražja.
Prijatu, nimaš denarja,
da bi ti prodal svojo lobanjo.

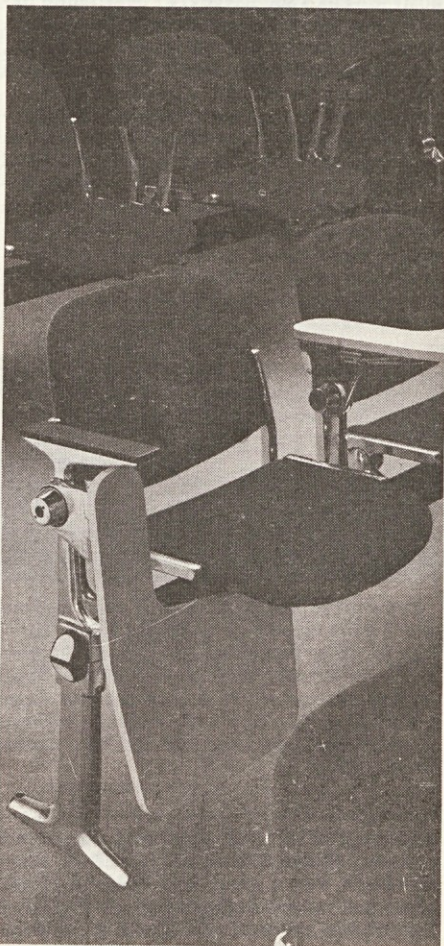
Tinč

Kri, kriv, krivilec

Krivljenje lesa je poezija,
ki jo igra žuljava roka
v obličju znoja,
na strune železnih trakov . . .
no ja,
saj vmes je tudi kakšno pivo
in žena – tamo daleko.

Tinč

Igre oblik z milanskega sejma

Tenis

Končana je lepa sezona tenisa. Sekcijo smo ustanovili tudi v naši delovni organizaciji. Sredstva, ki smo jih namenili za to aktivnost, so bila zelo skromna in so jih člani sekcije porabili za najemnino igrišča.

Pri Ledarju smo najeli dve igrišči in sicer vsak ponedeljek od 17. – 19. ure. Pozneje smo ta termin zaradi krajšega dne prestavili na 16. uro.

Kljub oddaljenosti 10 km od DO so člani teniške sekcije redno hodili na igrišče. Začetek sezone ni bil najbolj primeren, saj je bilo veliko padavin. Imeli pa smo izredno srečo, ker v ponedeljkih, na naš termin, ni deževalo, tako da nam je zaradi dežja odpadlo le malo vadb.

Obisk na igrišču je bil dober, lahko rečem, da sta bila dva igrišča zasedena in smo večkrat igrali tudi v dvojicah.

Člani teniške sekcije se zavzemajo, da bi dobili igrišče v bližini DO. Tako je padla pobuda, da bi v Šmarci zgradili igrišče za tenis. Pogovori med KS Šmarca, KS Duplica in našo DO so v teku.

Želja članov je, da bi to igrišče bilo kmalu zgrajeno in da bi na njih igrali tenis že naslednjo sezono.

Načrti sekcije so, da bi začeli tudi z začetnimi tečajji in v svoje vrste pridobili čimveč ljubiteljev tenisa.

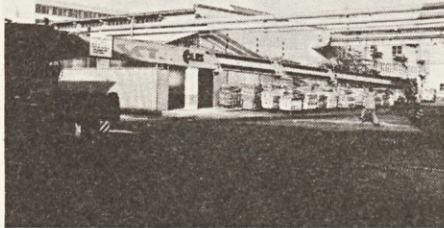
Jože Zupin

Mladi dopisnik

V Uredniškem odboru večkrat potarnamo, da nimamo dovolj dopisnikov. Po vsej verjetnosti je veliko sodelavcev, ki bi se lahko oglasili s prispevki, če bi jih uspeli pritegniti. Nekaterim je nerodno, drugi se ne znajdejo, tretje bi morali kako drugače stimulirati, drži pa, da je začeti najtežje.

Danes objavljamo dve kratki pesmici učenke Helene, hčerke naše sodelavke tov. Urbas. Helena hodi v šestí razred in se že nekaj let skuša s pisanjem pesmi in spisov. Njeni pesmi sta v spodbudo njej in vsem tistim, ki se doslej še niso odločili za pisanje v našem Glasilu.

Sonja Zorn

Posnetek je povsem naključen. Pred mizarno se je mudilo ogromno avtodvigalo Koles, katerega ročica se lahko podaljša celo do 30 metrov. Šofer je rekel, da bodo na novi silos dvignili kovinski material in delovne priprave Zarje iz Kamnika. Tam bo uredila izvajanje varnega in priročnega dela, ki je potrebno za funkcioniranje silosa.

Kje lahko preživimo prosti čas

Dnevi postajajo vse krajši in hladnejši in marsikdo ne bo mogel več rekreirati tako, kot so mu to dovoljevale vremenske razmere. Male jeklene konjičke – kolesa – bo potrebno skrbno pregledati, podmazati in spraviti za naslednje sezone.

Seveda pa zato ni potrebno, da s svojo aktivnostjo prenehajo.

Kot vsako leto je komisija za šport in rekreacijo tudi letos rezervirala termine v pokritih prostorih, kjer se lahko rekreiramo tudi v kratkih in mrzlih dneh.

Na razpolago so naslednje možnosti in sicer: ljubitelji odbojke se dobijo vsako sredo v telovadnici na Duplici. Razdeljeni so v moško skupino, ki ima vadbo od 18. do 20. ure in žensko skupino, ki vadi od 20. do 22. ure.

Moški vadijo sami, ženske pa vodi trener Jože Jankovič, odbojkaš Kamnika.

Drugi se lahko rekreirajo na kegljišču Planinka v Kamniku in sicer vsak torek od 18. – 20. ure.

Rekreacijska vadba za prebivalce KS Duplica pa je v telovadnici na Duplici vsak torek od 18. do 20. moški, od 20. do 22. ženske, vsak četrtek od 18. do 20. ženske, od 20. do 22. moški.

Ženske vodi Francka Romih, moške pa Jože Zupin.

Ljubitelji redne vadbe, vabljeni!

Jože Zupin

Domovina

Sonce, morje, mati, to je domovina.

Širna sreča prvošolca, skrita želja – nekaj znati, to je domovina.

Doktor, ki zdravi, mati, ki nas ljubi, kmet, ki nas hrani, to in še več smo mi Jugoslavlani.

Helena Urbas

Mama miška

Tiho, vse je tiho, hiša vsa že spi, mamica miška na delo hiti.

Gric. Gric. Gric. Gric kako sladka je pšenica, gric, gric, gric, gric, kako vesela bo družinica.

Siva je suknjica smuknila v luknjico, družino nahranila, spat jih je spravila.

Helena Urbas

»Kaj bo s tabo, če boš tako nadaljeval, Janček!« pravi učitelj učencu.

»Pilot!«

»Kako pilot, ko pa tako slabo vidiš!«

»Bom pa nizko letal.«

V vzorčni delavnici smo posneli delo mizarja Staneta Kvedra. Izdeloval je krivine za neki novi tip polic.

Krivine so od L programa, med seboj pa bodo vzdolžno povezane z vezmi.

Oblazinjanje ni vedno tako lahek posel, kot se morda zdi mimoidočemu opazovalcu. Blago mora biti pravilno in lepo napeto in izdelek ne sme izgubiti na elastičnosti tudi po več letih uporabe.

Obraz ni srce

Hotel sem moliti, pa sem zaklel. Hotel sem jo poljubiti, pa sem jo ugriznil na jezik.

»Oh no, saj ima Pepe rad Mojco, čeprav jo prebunka, da je vsa črna – samo ne zna tega povedati.«

Tinč

»Skoraj vsako popoldne kopljem vrt, gnojim in rahljam. Imajo me za čudaka. Ko pa imam vse leto dovolj zelenjave, so pa jezni.«

»Ni prava soseda. Spredaj je tako prijazna in dobra, celo pohvali te, zadaj se pa norčuje iz tebe.«

»Takoji prvi dan sva se skregala za mejo med hišami. Tako je ostalo do danes in bo verjetno za zmeraj.«

»Kdo nam more reči, da nismo pravi sosedi. Po kosilu mečemo igralne ploščice po asfaltu, smejemo se in ga kak liter popijemo.«